

NARODNA STRAŽA

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 38.

SIBENIK, 17. LISTOPADA 1925.

GODINA V.

ŠIBENIK.

Povodom kampanje, koja se izvodi u ličke željeznicu bila razvila između našeg grada i Splita, a koja je u zadnje vrijeme utihnula, pod gornjim naslovom donio je opširni članak o našem gradu ugledni te najveći i najrašireni list u državi zagrebački *Jutarnji List* u svojem broju od 14. q. m. Članak, koliko nam se vidi, potječe iz pera bivšeg urednika dr. Ante Živkovića, te je dobro, da dolazi baš sada, kad su utihnule strasti, koje su se bile rasplišile povodom neličke kampanje, koja se bila podigla na naš grad zbog neke izmisljene zavisti Šibeniku na napredak i procvat Splita. Radi važnosti i stvarnosti toga članka donosimo ga u cijelosti, kako ga je donio uvaženi zagrebački dnevnik *Jutarnji List*.

Iza otvorenja ličke željezničke pruge, koja Dalmaciju spaja sa Zagrebom i unutrašnjosti zemlje, izbile su u javnosti vesti, da je Šibenik jalan Splitu, što je ovaj odreden, da bude dolazna točka vlakova iz Zagreba i da je pokrenuo akciju, da se smjer vlakova iz Zagreba izravno uputi za Šibenik, a za Split da se odvajaju posebni vlakovi sa stanice Perković, kako se to sada čini za Šibenik. Vestni nadalje kažu, da Šibenik to svoje traženje potkrijepljuje time, što je Šibenik za neko dva sata bliži Zagrebu nego Split i što vlakovi za Split moraju učiniti jedan od najtežih uspona na ličko-dalmatinskoj pruzi između Perkovića i stanice Labin.

Razlozi u istinu čudni, koji Šibenik pred ozbiljnim svijetom mogu baciti u još čudnije svjetlo. Prema ovakovom rezoniranju, čitava uopće pruga Zagreb—Šibenik—Split nije imala smisla, jer je na pr. Sušak za tri skoro puta bliži Zagrebu nego Split ili Šibenik, a pruga Zagreb—Sušak ni izdaleka nema onoliko a onako teških uspona, kao što ima ličko-dalmatinska pruga.

Kako su prilike u Dalmaciji široj javnosti van njenih granica slabo poznate, a napose one u kojima živi Šibenik i kojima se njora boriti, rad objektivnog obavještjanja javnosti, potrebno je upozoriti na pravo stanje stvari, da se u istinu ne pomisli, da je Šibenik onakav, kakvom bi ga htjelo prikazati gornje vijesti.

Šibenik, bar njegov ozbiljni dio, nije mogao niti je postavio navedeno traženje u pogledu smjera vlakova, koji iz Zagreba idu za Dalmaciju, a u koliko je i bilo, kakvih traženja, ta su išla za tim, da se na ličko-dalmatinskoj pruzi stave u promet direktni vagoni Beograd—Zagreb—Šibenik, što je ministarstvo saobraćaja i odobrilo, kako je zadnjih dana bilo javljeno u dnevnoj štampi. Sama činjenica, da se iz ovakova nešto iskonstruirše vijesti napred istaknutog karaktera dokazuje, da ima netko koji je jalan Šibeniku i na direktnim vagonima Beograd—Zagreb—Šibenik. Ne; po mojem dubokom uvjerenju po srijedi je i nešto drugo.

Šibenik je grad sa preko 16.000 duša s krasnom i ogromnom lukom,

na uštu rijeke Krke. Porednosti su njegove luke idealne, jer osim što je zaštićena od svih vremenskih nepogoda, dala bi se prema drugim našim lukama urediti u prvorazrednu luku minimalnim sredstvima. Neposredno njegovog zaledje (okolina Drniša) bogato je do najveće mjere mnogim rudama, kao bauksitem, ugljenom, mramorom, sadrom (gipsom) i dr. Šumsko poduzeće „Steinbeiss“ na istočnoj strani Šibeničke luke već preko dvadeset godina ima vlastitu obalu i ogromna skladišta, te sav svoj izvoz na more vrši preko nje. Uz više manje važnih obrtnih i industrijskih poduzeća, u Šibeniku se nalazi nekoliko tvornica likera svjetskog glasa, poznata „Prva dalmatinska tvornica predliva i tkiva“ (prije Paško Rora i drugi) te tvornica „Sufida“ d. d. u Trstu, koja redovno upošljuje oko 1200 radnika, a može da godišnje produciru do 20 hiljada tona kaljicevog karbida i do 10 hiljada tona dušikova vapna (cianamide).

Ova tvornica kao i ostala poduzeća u Šibeniku dobivaju električnu struju sa slapova Krke, koji su jednako na glasu sa svoje ljepote, kao i sa svoje velike važnosti, koju imaju za Šibenik i cijelu svoju okolicu. Za ocjenu te važnosti dovoljno je, ako se spomene, da je do sada na tim slapovima (Skradinski buk, Roški slap i Manojlovac) iskorisćeno oko 40.000 HP, što nije ni treći dio one snage, koja se na njima dade postići.

Radi svega toga, Šibenik ima preduvjete za trgovacki i industrijski razvitak kako možda ni jedan grad na našem Jadranu. Već prije rata Šibenik je o tome davao jasne znakove, jer je iz Trsta i Rijeke bio prvi u visini prometa svoje luke.

Ne smije se smetnuti s umu, da je Šibenik za vrijeme Austrije bio nosio opozicionalne i hrvatske svijesti u Dalmaciji i da radi toga austrijske vlasti ni jednu prigodu nijesu propustile, da Šibenik zapovata i dadu mu znati, da se nema čemu nadati, dok ne prigaje svoju Šiju. U jednu riječ, Šibenik je po planovima austrijskih vlasti imao postali kasarna ratne mornarice.

Kakvog je karaktera bilo zapostavljanje Šibenika sa strane Austrije, najbolje dokazuje činjenica, da je Šibenik kao grad od 14.000 duša dobio prvu srednju školu god. 1909.—10., a brzu parobrodarsku vezu sa Trstom god. 1913.

Što to znači za jedan primorski grad osebinu, kakove je imao Šibenik, može spoznati samo dobar poznavaoč dalmatinskih prilika, jer mu odmah s druge strane upada u oči činjenica, da su to davno prije imala neka mesta u Dalmaciji sa dvije i manje hiljade duša.

Ne želim ticati u nacionalnu svijest drugih mesta u Dalmaciji, ali je Šibenik i tu prvi. Val odusevljenja, koji je nakon sloma Austro-Ugarske imperije i našeg narodnog oslobođenja, bio zahvatio čitav naš narod, još

nije bio došao do svoje kulminacije, kada je Šibenik sa cijelom sjevernom Dalmacijom zapao u ponovno ropstvo i to u ono talijansko soldateske. Osim težnje, koju je Šibenik imao za slobodom, on je bio svjestan velike i teške svoje zadaće, da kao prvak sjeverne Dalmacije, koja je u nj upirala svoje oči, bude tumač njezin osjećaja i nosioce borbe prema talijanskom imperijalizmu. Držim, nema toga, tko se nije divio držanju Šibenika za vrijeme talijanske okupacije i tko može poreći, da Šibenik nije došao i na potpuno zadovoljstvo svih nacionalnih krugova ispunio svoju tešku zadaću.

Zadar je kao glavni grad Dalmacije bio sjedište svih pokrajinskih ureda i autonomnih vlasti za Dalmaciju. Kada je njegova sudbina za nas bila zapećaćena, ovi su uredi i vlasti bile prenesene iz Zadra i smještene u Split, kao naravni i faktični centar Dalmacije. U Splitu su privremeno bili smješteni i vredni, kojih se je djelotvark protezao na sjevernu Dalmaciju, jer se radi okupacije nije moglo misliti, da se smjesti u Šibeniku, koji je za to bio zgodnji. Šibenik je zato s pobjavom očekivao, da će se ovi uredi nakon evakuacije njemu povratiti i uopće sve naknaditi, što je okupacijom izgubio. Tim više, što gubitkom Zadra i uslijed onih ciljeva, koje Talijani preko Zadra namjeravaju provoditi u Dalmaciju specijalno u njezinom sjevernom dijelu, Šibenik je zadobio za područje sjeverne Dalmacije važnu političku i opću nacionalnu ulogu.

Pa, od svega toga Šibenik nije vidio ništa.

Prometne veze Šibenika sa ostalom sjevernom Dalmacijom, jednako one preko mora, kao i one kopnene slave su ili nikakove. Ponton most, koji su kod Skradina izgradile talijanske okupatorne vlasti i naše uz skupe pare prekupile, jedina je kopnena veza Šibenika sa sjevernom Dalmacijom s onu stranu Krke. Ali radi zapuštenosti prijeti opasnosti, da jednog dana taj most postane neuporabljiv. Nešto prije i početkom svjetskog rata Austrija je namjeravala iz strateških razloga preko sela Zaton t. zv. Princovom cestom (izgradilo ju je Napoleon za francusku okupaciju početkom 19. stoljeća) uspostaviti kopnenu vezu između Šibenika i Biograda na moru i Zadra te Stankovca i Benkovca. Ova cesta koliko je danas zbog gubitaka Zadra za nas strategijski još važnija, ona ništa manje nije važna ni sa ekonomsko-političkim razloga, jer je najnaravnija i najprikladnija od svih drugih veza između Ravnih kotara, Zadarskog primorja i Benkovca sa Šibenikom. Ali na ovu vezu potpuno se je zaboravilo, tako da nakon sedam godina oslobođenja mora se konstatirala žalosna činjenica, da sjeverna Dalmacija većim dijelom i današnja gravitira prema Zadru.

Dalmacija je prije rata imala tri trgovacko-obrtničke komore u Dubrovniku, Splitu i u Zadru. Pod zadrarsku trgovacko-obrtničku komoru

spadao je Šibenik sa čitavim svojim kotarom. Zbog napred istaknute važne uloge Šibenika za sjevernu Dalmaciju, naravno bi i logično bilo, da se sjedište zadarske komore premjestilo u Šibenik. Ali da, zadarska se je komora fuzionirala sa splitskom i svi pokušaji, da se uspostavi zajedno sa sjedištem u Šibeniku, razbili su se o dobre veze i intrige Splita. Danas imademo to stanje, da privrednici sjeverne Dalmacije ne priznaju svojom komoru u Splitu niti u nju šalju delegate, već su stvorili zasebno privatno „Udruženje trgovaca i industrijalaca za sjevernu Dalmaciju“ sa sjedištem u Šibeniku za zaštite svojih interesa.

Poznato je, da se Šibenik nalazi na putu između Venecije, Trsta, Pule, Rijeke i Ancone u Split i da od Šibenika do Splita parobrodarska vožnja iznosi preko tri sata. Sve pruge, koje iz ovih mesta idu u Split imaju svoju stanicu i u Šibeniku. Napred je istaknuto, da je Šibenik iz Trsta i Rijeke bio najjača naša pomorska prometna stanica. Osim drva, ugljena, bauxita, karbida i drugih artikla, koji se produciraju u Šibeniku i njegovoj okolini, Šibenik je bio najjača izvozna stanica u Dalmaciji rogate marve, jer cijela zapadna Bosna prirodno gravitira preko Knina na Šibenik. Sve to ipak nije smetalo, da Šibenska carinarnica nekoliko godina kroz ovih sedam bude carinarnica II reda i da roba, koja je na pr. iz Trsta, Rijeke i drugih izvoznih talijanskih luka sjevernog Jadrana bila deklarirana za Šibenik, premda je u Šibeniku nekoliko sati na parobrodu ležala, ide na carinjenje u Split i tu čeka, dok vlasnik ne dode po nju.

Ne namjeravam ispitivati čija je to zasluga, ali ove činjenice najbolje pokazuju s kojima i kakovim se je prilikama morao boriti Šibenik. A njih bi se dalo nazati u bezkonačnost. I danas na pr. dodje li se u Split i u Šibenik, u Splitu se vide na desetke talijanskih ladja sa južnim voćem, a u Šibeniku ni jedna, premda u dalmatini putu nema velike razlike. Razlog to je u neprilikama, koje se Talijanima prave za direktni dovoz južnog voća u Šibenik.

Do kojih je granica išlo ovo u pravom smislu riječi ubijanje Šibenika, može se razabrat, uoči li se činjenica da je bilo sa strane službenih kruševa Splita pokušaj kod Šumskog poduzeća „Steinbeiss“, da svoj izvoz drva upravi preko Splita uz cijenu besplatno izgrađenih skladišta u splitskim luci kakova su ona u Šibeniku.

Za sve ovo u javnosti se malo ili ništa zna, te nije čudo, ako javnost nasjeda apostrofiranim vijestima. Kod svega toga najžalosnije je ipak to, da takovima vijestima nasjeda inače i objektivna štampa.

Kod svega toga izbija još jedna okolnost, koja je tobožno sporedne važnosti, ali koja je ipak — spiritus movens — čitave kampanje proti Šibeniku. Viesti, koje su govorile o čudnim zahtjevima Šibenika pogledom

na smjer vrakova, koji iz Zagreba dolaze u Dalmaciju, kazivale su ujedno, da je Šibenik za te svoje zahtjeve angažirao radikalnu stranku, u prvom redu njezinog privaka u Dalmaciji dra Subotića.

U javnosti uopće, a napose u zagrebačkoj još nisu izbljedili dojmovi, koje su proizvele vijesti o različitosti dočeka hrvatske, odnosno zagrebačke svečanostne deputacije prigodom otvorenja ličko-dalmatinske pruge u Šibeniku i onoga u Splitu.

Poznавајуći staru upravu, koja je Šibeniku bila nametnuta, ne mogu doduše jamčiti, da ona nije pokušala izaći sa takovim zahtjevima i angažirati za to dra Subotića, samo da se ulaska i prema dolje i prema gore, jer su njezini dani bili odbrojeni. Ali odlučno mogu ustvrditi, da je pravi Šibenik daleko bio od toga.

Kolikogod je Šibenik „veliko selo“ on je ujedno i grad sa konturama koje mu pišu lijepu budućnost. Uz nekoliko manjih, ima dva prvorazredna

hotela, a za koju godinu njegovo kupalište „Jadrina“ mjerit će se sa najlepšim kupalištima na čitavom Jadranu. To kao i napred navedeni uvjeti za napredak i razvitak ovoga grada, traži jednako od ozbiljne i objektivne javnosti kao i od nadležnih faktora veću pažnju, nego je to do sada bilo.

Šibenik nije jalan nikomu na napretku, ali ne može dozvoliti, da se drugi na njegovoj propasti uzdiže. To ne samo da nije lijepo, to nije ni u skladu sa općim narodnim interesima, koji moraju biti mjerilom prometno-ekonomskih politika svakoga naroda, pa i našeg. Šibenik ne želi ništa drugo nego da se ovi principi poštuju, te je uvjeren, da se tada neće boriti onakvom neprilikama, kakvim se je do sada morao boriti za svoj prosperitet, naprotiv da će mu se pružiti ono, što su do sada neki gradovi imali u punoj mjeri, a Šibenik nikako.

Dr. A-e Ž.

javnosti zna, da smo ja i moj predsjednik dr Stadler bili prijatelji naše glagolice, toga velikog privilegija, danog nama Hrvatima od Svetog Stolice. — Nadalje se glasovi prouze u štampi, da je cijeli napadaj na mene inscenirao dr Janjić, koji je u polemici sa sarajevskim „Katoličkim Tijekom“ i koji misli da ja vodim poleniku protiv njega u tom listu. Ali ja vam mogu reći, da nisam nikad nijedne riječi napisao o g. Janjiću, a još manje ga napadao.“

Što se pak tiči amocije i izgona, o kome govorio „Politika“, primjetili bismo sa zagrebačkim „Katoličkim Listom“, da bi o ovakvim pitanjima trebalo pisati s većom ozbiljnošću i razboritošću. Ne upuštajući se za sada u razmatranje i ocjenjivanje nekih incidenta između nadbiskupa dra Iv. Šarića i vlade naglašujemo tek, da grožnja s izgonom iz države izgleda veoma neozbiljna i smiješna. Katolici i Hrvati imali bi u tom slučaju mnogo veće pravo, da se potuže, što već davno nijesu protjerani iz države ranji Vilderi, Pribicević, Cicvarići i l. d., koji svojim političkim radom rasipajući plemensku i vjersku mržnju potkapaju temelje ove države.

Ovakvimi neosnovanim napadima naši liberalci i masoni će postignuti baš protivno od onoga, što žele: ubrzati će osvještenje svih katolika u državi, da se svi nadu na okupu u obrani svojih svestinja.

Afera nadbiskupa Šarića.

Neosnovani napadaji liberalne štampe.

Zadnje vrijeme je liberalna, osobito beogradска, štampa, a s njom naravski i splitsko „Novo Doba“ posvela oštru kampanju protiv sarađevskog nadbiskupa dra Iv. Ev. Šarića. Napada ga se, da je njegovom inicijativom uklonjena slika kralja Aleksandra iz zavoda sv. Jeronima u Rimu, da ometa kokordat između SHS i Vatikana te da radi protiv glagolice kao žestok njezin protivnik. Evo što piše beogradска „Politika“: „Nadbiskup bosanski g. Šarić već je u više mahova i sistematski radio protiv naše države i njenih interesa. Prije kratkog vremena inicijativom g. Šarića uklonjena je slika našeg kralja iz zavoda Sv. Jeronima u Rimu. Naravski da postoji ovakih postupaka g. Šarića, njegov položaj nadbiskupa doveden je u pitanje. Sažniamo iz pouzdanog izvora, da je vlada riješila, da zastraži od Vatikana smjenjivanje g. Šarića s položaja bosanskog nadbiskupa. Ako Vatikan ne odgovori opravdanim zahtjevima naše vlade, ona će biti primorana da potjeri g. Šarića iz države. Kao što su Česi bili prinudeni, da protjeraju papinskog nunciju, kao što se spremaju da učine Poljaci i Rumunji, dovedeni u sličan položaj kao i mi, tako će i naša vlada u

ovom slučaju postupati s pravom, energično i u skladu sa državnim interesima“.

Da su ovi napadaji neosnovani, najbolje se može uvidjeti iz ovih tako odlučnih izjava nadbiskupa Šarića, što ih je ovih dana dao zagrebačkim novinarima: „Ja vam velim, da nisam ni vidiо te slike, pa da prema tome nisam mogao protestirati protiv kraljeve slike, a još manje zahtijevati da se ukloni, što više ta mi je stvar sasvim nepoznata. Svi se biskupi čude, kako je uopće mogla nastati ta nečuvena intriga. — Ja bih sretan bio, kad bi došlo da jednog konkordata između naše države i Vatikana, koji bi usrećio našu državu i katoličku Crkvu. Uostalom to nije moja stvar, nego je to stvar Svetе Stolice i države SHS, prema tome ne mogu ometati konkordat između naše države i katoličke Crkve. — Glede glagolice mogu vam reći, da sam se ja uvijek borio za našu glagolicu i veselim se toj vanrednoj povlastici, što smo je dobili od Svetе Stolice, ali mislim sa čitavim episkopatom, da je ta stvar unutarnja crkvena, koja ne dolazi u članke samoga konkordata, već se može po pitanju na drugi način urediti sa Svetom Stolicom. Inače sva

NOVOST IZ ORLOVSKOG POKRETA.

U nedjelju 4. listopada bila je u Karlovcu

svečana orl. akademija, na koju su došli izaslanici Hrvatskog Orlovskega Saveza, braća iz Vrbovskog i Zagreba, te slovenski

Orlovi iz Metlike. Akademija je vanredno uspjela. — U Mostaru bila je taj dan svečana proslava hiljadognodišnjice hrvatskog kraljevstva, na kojoj su sudjelovali Orlovi i Orlice iz Mostara. Naša su braća i sestre dostojno reprezentirali Orlovoštvo i dostojno proslavili, tu veliku obljetnicu. — U Orljavcu kod Broda n/S 8., 9. i 10. studenoga orlovske tečaj za obilježju okolice. — Orao i Davor (okružje Požega) će 18. listopada svečano proslaviti otvorenje i posvetu svoga doma. Na proslavu dolaze izaslanici pet okolinskih društava. — Osnovano je orlovske okružje u Bjelovaru, kojem je predsjednik imenovan HOS. braća Miroslava Svobodu, tvorničara iz Bjelovara.

„MLADOSTI“ prvi broj za godište 1925/26, izasao je ovih dana iz štampe. Vrlo je lijepo i uređen i opremljen sa više ilustracija sa Šibenskog orlovskega sleta.

*Zdravlje
i sreća*

Majka i dijete, mirujući od čistoće, sjajući od svježine, njegovanje i tečno. Radosno zdravlje smije se sa blještavim zubima.

Dnevna njega sa Kalodonom je najsigurniji put, za održanje ljepote i zdravlja Vaših zuba.

uspješno djeluje na duševnom jedinstvu između naroda naše pokrajine i hrvatskog naroda po ostalim krajevinama. Dalmatinke opsežne 64 stranice sa 20 slika, a cijena im 6 din., za jeronimske članove 3 din.

4. ELEKTRIKA NA SELU je četvrti knjiga redovnih izdanja, a ima biti nastavak one prosvjetne pouke, s kojom je Društvo sv. Jeronima započelo prošle godine knjižicom Hrvatsko uzor selo. Elektrika a selu daje praktične upute i primjere, kako se elektrika može iskoristiti u seoskom životu. Tu vrijednu knjigu napisao je mladi katolički inženier i docent na Visokoj tehničkoj školi u Zagrebu Slavoluk Kiršner, a cijena joj je 5 din., za jeronimske članove 2 i pol dinara.

5. Peta knjiga su GUSKE, PATKE I PURE, kojom Društvo sv. Jeronima vrši veliku misiju u hrvatskom narodu, da u njegovim najširim slojevima podiže smisao za racionalno gospodarstvo. Knjigu je napisao stručnjak Vinko Lek, a ilustrirana je sa 12 slika. Cijena joj je 5 din., za jeronimske članove 2 i pol din.

Knjige Društva sv. Jeronima za god 1926.

Knjige Društva sv. Jeronima za god. 1926. doštampane su i već se razaširju. Potražnja za njima, koliko smo obavješteni, dosad je toliko, da se vjerojatno već u siječnju ili veljači neće moći dobiti ni jedna ovo-godišnja jeronimska knjiga. To nije ni čudo, uzme li se u obzir da se ka-vim su priznjanjem u svim slojevima hrvatskoga naroda primljene knjige Društva sv. Jeronima za god. 1925.

Ovogodišnje jeronimske knjige kud i kamo natkrilju prošlogodišnje ne samo po svojoj vrijednosti, nego osobito po svojem opsegu i opremi.

Društvo sv. Jeronima za god. 1926. izdalo je osam knjiga, čime je postiglo rekord u jednogodišnjoj nakladi, otkada postoji Knjige su redovne i izvanredne. Serija redovnih izdanja obuhvaća pet knjiga, a serija izvanrednih izdanja obuhvaća tri knjige.

Kao redovna izdanja Društvo sv. Jeronima izdalo je ovih pet knjiga:

1. DANICA, kalendar za god. 1926., dolazi ove godine u prekrasnoj

opremi, koju će i unaprijed zadrižati. Ovaj najobjektivniji i najrašireniji kalendari hrvatskoga naroda time postaje najljepše i najukusnije opremljen.

Na koricama „Danice“ ukazuje nam se divna slika po svojoj ideji i po svojoj izradbi, te može da bude ures svake sobe i stola. Ta slika prikazuje stolnu crkvu našega glavnog grada Zagreba u svoj njezinu veličini, užarenu u dugim bojama. Podalje od katedrale stoje seljaci svih hrvatskih krajeva u divnim narodnim nošnjama zapanjeni tom pojavitom i uzdižu svoje oči prema toj crkvi kao simbolu hrvatskoga katoličanstva, kao središtu hrvatskih katoličkih težnja i nade.

Osim toga „Danica“ ove godine ima i tu novost, da su u kalendaru nedjelje i blagdani tiskani crvenim slovima, što malo koji kalendar današ ima. Uz dvadesetak poučnih članka, šest izvanredno lijepih priopovijesti i više lijepih pjesmica ističe se „Danica“ ove godine sa vanredno lijepim slikama, kojih ima 55. Uz sve to „Danica“ je zadražala svoju staru cijenu, te i nadalje ostaje i najjeftiniji hrvatski kalendar. Cijena joj

Iz naših krajeva.

d KULTURNO-HISTORIJSKA IZ-
DŽBA U ZAGREBU. 11. t. m. sve-
no je otvorena kulturno-historijska
izdžba grada Zagreba u proslavi i
omen hiljadogodišnjice hrvatskog
društva.

d "KOLO" U INOZEMSTVU. Za-
ebačko Hrv. pjev. društvo *Kolo*
ojim koncertima po raznim većim
incuskim i talijanskim gradovima
išlo je svuda na najlepši prijem i
ubudio velik uspjeh, tako da tam-
ođa štampa donaša o njemu vrlo
ihvalne članke.

d SASTANAK HPS U ZAGREBU.
nas se drži u Zagrebu veliki sa-
stanak Hrv. Pućke stranke, na kojem
govoriti voda slovenskih pučana
Antun Korošec te naši pravci i
de Stjepan Barić i dr Janko Šimrak.

d BISKUPSKA KONFERENCIJE
ZAGREBU. 13. t. m. započele su
Zagrebu biskupske konferencije, na
jima je zastupan čitav uč episkopat,
a raspravlja se o važnim crkve-

nim pitanjima, koja tako duboko za-
sječaju u život rimokatoličke Crkve
u Jugoslaviji. Konferencije bi se imale zaključiti danas.

d OTVOR SKUPŠTINE. Nar.
Skupština je u vanredan saziv sa-
zvana za 17. t. m. popodne, a u utorak
20. t. m. uslijedilje će Kraljevim
ukazom otvor nove sesije Skupštine.

d ODLAZAK VRJEDNOG ŽUP-
NIKA. U petak se odijelio od svoga
župljana, dugodjani župnik vrlo
revni i zasluzni župnik u Prekomre-
vič, d. don Mate Garković, budući
imenovan profesorom pastoralke na
bogosloviji u Splitu. Ganuljiv je bio
taj rastanak. Tom se prigodom naj-
bolje moglo vidjeti, kako je don Ma-
te znao ugoditi svojim Prečanima.
Čitavo ga je mjesto ispratilo sa su-
zama na očima, a uz slavljenje zvona
i paljku mužara. Koliko nam je žao,
da naši dragi Prečani gube tako vri-
jednog župnika, toliko se radujemo
splitskoj bogosloviji, da u njemu do-
bjija vrsnu silu, koja će znati mlade
bogoslove oduševiti za moderno du-
šobrižništvo. Našem don Mati na ovom
zasluzenom unapređenju od srca če-
stitalo!

Iz Šibenika i okoline.

š KORUŠKI DAN. U subotu, 10.
mj., kad se navršilo pet godina,
nam je naslijeo tudina, a i našim
marom oteta slovenacka Koruška,
svim mjesnim školama održana
prigodna rodoljubna predavanja,
š † DOBRILA SKARPA. Proših
nakaon duge i teške bolesti pre-
nula je u cvijetu mlađosti u svom
dnom Staromgradu te zamjenila ovaj
rot boljim u vječnosti. Bila je vrlo
dobra i pobožna, a ujedno i
lo inteligenata i sposobna. Oduš-
jena je bila za katolički ženski
krek te je svojedobno bila u njemu
aktivno sudjelovala. Vječni joj pokoj!
Viljenom oču, stričevima kanoniku
sgru Vicku i Frani te braći — na-
n odličnim i dobrim prijateljima —
o i svoj ostaloj rodbini naše duboko
skreno sačeće.

š ODLAZAK VRJEDNE UPRAV-
ELJICE. Gospodica Marija Gargašević,
upraviteljica grad. škole, otputo-
la je u petak za Split, da tam
uzme istu dužnost. Bio je to bolni
tanak, kome je prisustvovalo cijelo
teljstvo grada, lijepi broj građana,
sadašnje učenice i bezbroj biv-
šic. Gdje je Gargašević održala za
pi niz godina na odličnoj visini

grad. školu u našem gradu, koja je
svake godine bolje napredovala i
nalazila shvaćanja kod roditelja. Ona
je bila neumorna u školskom radu i
redu, vrsna odgojiteljica i uvijek vrlo
zauzetna za svoju školu. Šibenik joj
uvolike zahvaljuje za tu brigu i us-
pjeh u školi. Njezin je rad i izvan
škole vrlo pohvalan. Žalimo njezin
odlazak iz našega grada, koji će o
njoj sačuvati uvijek lijepu uspomenu.

š † MARIJA PANCIROV. 12. t. m.
preselila se u bolji život Dominikanka
č. s. Marija Pancirov, rodom iz Pri-
moštene. Pokojnica je bila prava uzor-
redovnica. Njezina izvanredno tih
narav, njezinu uvjek i u najtežim ča-
sovima veselo lice bilo je zrcalo nje-
zine andeoske duše. U utorak brojno
redovno i svjetovno svećenstvo i mje-
sne redovnice su je otpratili do vječ-
nog počivališta. Počivala u miru! Če-
sestrama i rodbini naše sačeće!

š SVEČANOST PŠK „KRKE“.
Prošle nedjelje u prisustvu predstav-
nika vlasti i društava te brojnih pri-
jatelja društva pred Bazilikom sv.
Jakova obavljen je krštenje nove
osmjerne Ruža. Krštenje je obavio
zač. kan. preč. g. don Niko Plančić,
a kume su bile gde Šare i Arneri.

Ovih pet knjiga, kad bi se svaka
sebe kupovale, stajale bi 52 din.,
za jeronimske članove polovicu, t.j.
din. No iako svih pet knjiga naruci
edamput, a nije član Društva sv.
onima, dobiva ih za 40 din., dok
novi društva dobivaju ih za 20 din.
Izdavanjem serije redovnih izda-
sa pet knjiga Društvo sv. Jeronima
nastavlja svoju staru predračinu
diciju, kada je svojim članovima
ike godine besplatno davalo pet
lira. Danas se ne može zamisliti
što takva. No ipak cijene jeronim-
h knjiga su tako neznačne, da jedva
plačuju tisak i papir. To je moguće
umjeti jedino, pozna li se velika
žrtvovost ovoga jedinog društva
je vrsti u hrvatskom naredu, ko-
a nastoji već preko pol stoljeća, da
a najstariji slojevi našega naroda
budi smisao za dobro život, te
avom prosvjetom stvori preduvjepte
svaki drugi napredak našega na-
la.

Baš toj pozitivnosti jeronimskog
društva imamo zahvaliti, da je ove
line povećan broj izvanrednih dru-
ženih knjiga na tri. I ove su knjige

jednako jeftine kao i redovna izdanja,
a po svojoj vrijednosti mogu se tak-
miti sa najboljim knjigama drugih
nakladnih poduzeća, koja tobože imaju
pred očima više umjetničke ciljeve.

Knjige izvanrednog izdanja Društva
sv. Jeronima za god. 1926. jesu:

1. VITEZ BOŽJI, roman iz mla-
dosti sv. Franje Asiškoga od dr
Ise Kršnjavi-a. Tko poznai i tko
je čuo za dra Kršnjavi-a, mora od-
mah pomisliti, da se radi o jednoj
vrsonj knjizi, jer su sposobnosti pisca
ova knjige na daleko poznate. Knjiga
opešće 192 stranice, a sa 14 slike
ilustrirao ju je prvi hrvatski slikar
Rački. Cijena joj je 24 din., za je-
ronimske članove 12 din.

2. SVIJETLO SVIJETA, pripovijes-
ti za mlađež u doba Kristova, od
Milutina Majera. Ova knjiga
pisana je lijepe i laganim stilom, a
opešće 160 stranica. Urešena je sa
50 slike. Cijena joj je 24 din., za je-
ronimske članove 12 din.

3. GOSPA REMETSKA, najverni-
ja Majka hrvatskog kraljevstva od
Leopolda Rusana. Opše 32

Iza krštenja u čest uzvanika poslužen
je „vermouh“, a zatim je pred han-
garom priredena smotra svih lada.
Sa gradinštvom i mi želimo sve veći
prečvar i napredak ovog našeg šport-
skog kluba.

d POVJERENIK ZA OČUVANJE
STARINA I SPOMENIKA. Konservatori-
čki ured u Splitu imenovan je don
Krstu Stošića svojim povjereni-
kom za očuvanje starina i spomenika
za Šibenik i okolicu. Trebalо bi da
mu vlasti, kao i privatnici, budu u
ovom poslu pri ruci.

š † NIKO MILIN. 16. t. m. pre-
minuo je u 71. godini života ovaj
čestiti sudigradjan u Beču, kamo je
pošao, da sebi nađe lijek. Pokojniku
Bog bio milostiv, a životljenoj poro-
dicu naše saučeće!

š MISIJSKO PREDAVANJE. U
četvrtak uvečer u Gradskom Kazalištu
o. Pavao Mesarić, misionar Družbe
Isusove, održao je vrlo zanimivo i
poučno predavanje *O misijskom dje-
lovanju u Bengaliji*, popraćeno broj-
nim izvornim skriptičkim slikama iz
Indije. Posjet je bio dobar. Predavač
je sve prisutne uvelike zadovoljio.

š VENČANJE. 30. pr. m. vjenčao
se u Baškoj (na Krku) naš prijatelj
g. Jerko Bonečić, bank. činovnik,
sa milovidom gđom Elvirom Kriz-
man. Čestitamo!

š NOVI UPRAVITELJ GRAĐAN-
SKE ŠKOLE. Novim upraviteljem
ženske gradanske škole imenovan je
g. Vinko Soljan, rodom iz Starogagra-
da, koji je već i preuzeo svoju du-
žnost. Prate ga glasovi dobra i vrsna
odgojitelja. Dobro nam došao!

š ZA ŠUBIĆEVAC. Gosp. Dr
Jakša Račić iz Splita velikodušno je
darovao mjesnom društvu Šubićevac
500 din i u nju se začlanio. Ovaj čin
plemenito gospodin imao bi pota-
knuti naše građanstvo, da oduševljeno
potpomažu Šubićevac u njegovom
radu. Više vrijedi i jedna mala pripo-
moć negoli sto tužaba.

š IZVOZ BAUXITA iz naše luke
ovo zadnje vrijeme je ponovno oživio.
Engleski parobrod *Reedpool* ukrao je
8000 tona, a talijanski *Maria Enrica*
11.000 tona.

š DAROVI OKRUŽJU HKNSA-
VEZA. Da počaste uspomenu pk. Do-
bre Skarpa: Janja Jadronja din, 20,
a don Ante Radić din. 10. Prigodom
imendana don Frane Grandova: Bo-
žica ud. Berović din. 20. Prigodom
vjenčanja Miličić-Pollak: Don Ante

stranice sa 12 slike, a namijenjena je
poznavanju najstarijeg našeg prošte-
ništa Majke Božje u Remetama blizu
Zagreba. Cijena joj je 5 din. Te sve
tri knjige u pojedinačnoj prodaji stoe-
53 din., a za jeronimske članove 29.
din. Ako se uzmu najedamput sve tri
knjige, za jeronimske članove stoe-
24 din., a za druge dvostruko, t.j.
48. din.

Tko svih osam ovogodišnjih knjiga
Društva sv. Jeronima uzme najedam-
put, dobiva ih kao jeronimski član za
40 din., a drugi za dvostruko čijen-
je.

Ove knjige, kojima po cijeni nema
ravnih, a nažalost malo i po vrijednosti
u današnjoj našoj literaturi, najtoplje
preporučamo svim našim prijateljima.
Župni Ured i naša kulturno prosvje-
na društva, neka u svojoj sredini
osnuju Povjereništva društva sv. Je-
ronima i sakupljaju članove, jer se
iz izloženog lako vidi, kolike predno-
sti imaju društveni članovi. U koliko
do povjereništva ne može tko doći,
pojedinačno narudžbe obavljaju se na
adresu: Hrv. Književno društvo sv.
Jeronima u Zagrebu, Trenkova ul. br. 1.

Radić din. 10. Prigodom vjenčanja
Šperanda-Crnogača: Don Ante Radić
din. 10. — Odbor im najljepše bla-
godari.

š HRV. KAT. „ORLU“ u VODICA-
MA darovao je dr Ante Zorić (Vodice)
din. 20 prigodom vjenčanja Miličić-
Pollak.

š HRV. KAT. „ORLU“ U ŠIBE-
NIKU darovao je dr Ante Zorić (Vodice)
din. 10. da počasti uspomenu
pk. Paške Stošića. — Odbor harno
zahvaljuje.

DAROVI „UBOŠKOM DOMU“. Da
počaste uspomenu Josipa Firisina:
Dr Frane Dulibić i Ivo Mareni po
din 20; Ante Tikulin, Stjepan Scotti,
Vladimir Kulić, Ivan Vučić pk. Andrije
i Vinko Šupak po din. 10. Da počaste
uspomenu Marije ud. Montana:
Ivana Šupak ud. Storov din 50; Božo
Milošević dinara 30; Don Jerko
Jurin, Ivan Kačić Dimitrij i Vladimir
Kulić po din. 10. Da počaste uspo-
menu Silvija Zorović: Romano Vla-
hov din. 100; Ivan Antić-Poluš din.
50; Filomena ud. Sisigoro i dr Fran-
co Dulibić po din 25; Ivan Bergnoc-
chi, Mate Benković, Luka Šarić, Stjepan
Cusmich i Giacinto Mattiazz pk. Vi-
ce po din. 20; Obitelj Ivana Kuzmića
din. 10. Da počasti uspomenu
Nike Grubišića pk. Ante: Tvrta A.
Šupuk i sin din. 50. Da počaste
uspomenu Ivana Matuline: Učenici
IV. razreda realne gimnazije din. 30.
Da počaste uspomenu Mira Novakovića:
Andrija Lušić din. 30, Ljubomir
Nardini din. 20, dr Kažimir Pasini
din. 10. Da počasti uspomenu Gašpe
Čelar: Mihovil Matačić din. 10. Da
počaste uspomenu Filomena Vatavuk:
Justo Dellagiovanna din. 10. Da po-
časte uspomenu Jere Dukića: Josip
Kužina din. 50 te Obitelj Nina Ma-
renzi din. 20. Da počasti uspomenu
Paške Stošića: Don Ferdo Mrakovčić
(Prgomet) din. 15. — Svima darova-
teljima Uprava harno zahvaljuje.

Knjizvenost i umjetnost.

SPASI DUŠU! Pod ovim naslovom ugled-
ao je svijetlo mali nabozni pričnik. U
prvom su dijelu poglavite vjerske dužnosti
zorno izložene i uverljivo obranjene proti
raznim prigovorima, a drugi dio sadrži naj-
potrebitije iz katekizma, molitve isporučene
pričestiti itd. Sve ukratko, u miniaturi, na
same 32 stranice, da dušobrižnicima, kate-
hetima itd. bude omogućeno darivati ovom
knjizicom svoje vjernike. Knjizica je zgodna
kao dar mlađicima i odraslima, osobito kad
idu u vojsku ili uopće u svijet, ili kad se
vrate kući, a urešena je sa nekoliko slika i
vinjeta, dok je nastavna stranica u dvije
boje. Cijena je din. 2.50 po komadu, a na
svaku 10 komada šalje se jedan komad ba-
dava. Narudžbe prima: Jadran, Split
pošt., pretinac 67.

g NA ZAGREBAČKOJ BURZI no-
titale su dne 16. o. mj. strane valute
ovako: Dolar 55·60, talijanska lira
22·5— švicarski franak 10·06, en-
gleska funta 272·87, čehoslovačka
kruna 1·64, francuski franak 2·52,
austr. šiling 7·93.

Cipele
od crne ili smeđe teleće
kože, dlamaca izradba Din 155-
od finog crnog bo-
ksa Din 185- iz kralje-
vke kože podkivane Din 160-
razasilača veletrovina R.
Sternecki, Celje br. 17.
Slovenija.
Illustrirani cjenik sa
preko 1000 slike šalje
se svakome badava. U-
zorko štofova, kamarna
i razne manufakturne ro-
be dobijete 8 dana na
ogled. Ako roba ne odi-
sjećena, može se pro-
mjeniti, ili pak vratiti novac. Naruž-
đe preko Din. 500. — Šalje se od po-
starine slobodno. Zastupnici se primaju.
Trogovi engros cijene.

Javna zahvala.

Gospodinu

MARJU PERAN

Direktoru Medusobno Osiguravajuće
Zadruge u Ljubljani

Podružnice

SPLIT

Milo mi je, što Vam ovim putem mogu izraziti moje potpuno priznanje za Vaše savjesno zauzimanje oko isplate soute Din. 100.000 (sto tisuća), koja je preko mene bila redovito isplaćena sirotama pokojnika sa strane Vašega zavoda u veoma kratkom roku.

Molim Vas, da ovo moje priznajete donesete do znanja Ravnateljstvu VZAJEMNE ZAVAROVALNICE U LJUBLJANI, osobito ističući, kako je ta naša domaća institucija tačna i kulantna.

Sa štovanjem:

Metković, 8. listopada 1925.

Dr MARKO KOPŠIĆ, odvjetnik.

Javna zahvala.

Prigodom smrti našeg dobrog i zasluznog supruga, oca, đedra i pradeda

Paške Stošića pok. Lovre

mnogi iskazaše na razni način svoju ljubav i poštovanje prema milom po-

kogniku, a nama sučut. Veliko je mnoštvo prisustvovalo pogrebu, jedni dade doprinos u boškom domu i društima, drugi nas pismeno ptešili, a više svećenika izmoliše sv. mise za ispokoj duše.

Svima od srca hvala i od Boga platal!

Šibenik, 15. oktobra 1925.
OBITELJ pk. PAŠKE STOŠIĆA
ANDRIJAŠA.

Broj 3859.

NATJEČAJNI OGLAS.

Otvara se natječaj za mjesto stalnog općinskog tajnika pri ovoj općini sa mjesecnom plaćom od D. 3.500. Natjecatelji moraju podnijeti molbu ovoj općini najdalje do 31. oktobra 1925.

Molbi se ima pridružiti:

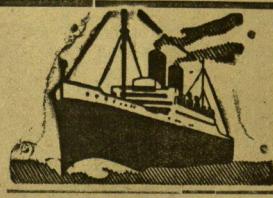
- 1) svjedodžba rođenja,
- 2) domovni list,
- 3) svjedodžba o svršenoj školskoj naobrazbi i dosadašnjem službovanju.

Od Općinskog Upraviteljstva

Trogir, 13/X. 1925.

Opć. Upravitelj:

MENAC s. r.

POMOZITE „ŠUBIĆEVAC“ !

**Oprema putnika
iz domaće luke SPLIT
„COSULICH LINIJA“**

Javlja ovim svim putnicima, koji su spremni za putovanje u JUŽNU AMERIKU (Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires) da je polazak njihovih velikih preokoceanskih parobroda

BELVEDERE 8. XI. 1925. **ATLANTA** 13. XII. 1925. **SOFIA** 17. I. 1926.

iz SPLITSKE LUKE (Dalmacija).

Parobrodi su moderno uređeni imaju dva vijka i vozu na naftu. Putnici su smješteni u poboljšanom trećem razredu, u trećem razredu kabina i u podpatubiju. Svaki razred posjeduje moderno uređeni jedaci saloni, saloni za gospode, kao i pušači saloni. Putnicima stoji na raspolaganje cijeli parobrod, jer ne vozi putnika I. i II. razred.

Od kolike je važnosti za naše putnike, što se mogu ukrcati u domaćoj luci, nije potrebne navadati - dosta je, što ne trpe velikih neugodnosti ni napora putujući po nekoliko dana preko stranih država, dok ne stignu u luku ukrcajanja, a osim toga mogu se na parobrodu služiti svojim materinskim jezikom.

Gleda osiguranja mjesto te ostalih uputa treba se obratiti na „COSULICH LINIJU“.

Glavno zastupstvo za Kraljevinu Srbu, Hrvata i Slovenaca

Telefon 24-98. J. G. Drašković - Zagreb testa, B' br. 3. ili na filijale u: Beogradu, Balkanska ul. 25. Ljubljani, Kolodvorska ul. 30. Velikom Bečkereku, Kralja Petra trg 4 ili Agenciju u:

Sibeniku, Josip Jadronja, obala Sušaku, Karolinška cesta 161. J. G. Ivošević, Splitu filijala Cosulich Line, Gružu IVO LOVRIČEVIĆ, Metkoviću NIKICA CAREVIĆ.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. U LJUBLJANI

VLASTITA ZGRADA
GLAVNA ULICA 108.

PODRUŽNIČA ŠIBENIK

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. - NOĆNI 67.

Podružnice: Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaće najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.

Zla štampa

je gora od požara

i poplave:

pazi, da ti se ne uvuče pod krođuse, jer će pokupiti pakleni harad, ostaviti pusto garište, uništiti u njemu i zadovoljstvo i satrti vjeru u Boga.

Bježi od zle štampe kao od najvećeg neprijatelja!

ŠTO NE ZNAŠ PITAJ

universalni informacioni biro

„ARGUS“

Knez Mihailova ul. 35., tel. 6-25.

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)

NAJNOVIJE KNJIGE :

Grgec, Kod namjesnika Kristova, Knjiga o Rimu i rimskom hodočašću, sa slikama	Din 30.-
I. Kršnjavi, Božji vitez Roman o sv. Franji asiš., sa slikama	24.-
R. Vimer, Isus Krist. Život i djela, sa slikama	24.-
Almanak Luči, sa slikama Din 30. — fino izdanie vezano	60.-
Đe Lončar, Crkva i škola, sa slikama	30.-
Joergensen, Hodočašće franjevačkom Italijom, II. svežak	10.-
Zjalić M., Crkvena muzika	40.-
Mirkun, Krčanska karitas u povijesti i praksi	20.-
Brixly, Obrasci iz matematike za srednje škole	12.-
Grujić, Zdravljе bolesnih ili ljekovito bilje u priči, pjesmi i životu	10.-
Kürschner, Elektrika na selu, sa slikama	5.-
Bek, Guske, patke i pure, sa slikama	5.-

BNJIZARA NARODNE PROSVJETE

ZAGREB I, pošt. pretinac 109.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaće.